

Fylkesmannen i Hordaland

Sakshandsamar, innvalstelefon
Cathrine Tvedt Lorentzen, 5557 2113

Vår dato
31.08.2015
Dykkar dato
29.07.2015

Vår referanse
2015/4672 423.1
Dykkar referanse

Lindås kommune
Kvernhusmyrane 20
5914 ISDALSTØ

Lindås - gnr 138 bnr 21 - bustadkompleks - sakskostnadar

Vi viser til vårt vedtak av 24.06.2015 der vi oppheva Lindås kommune sitt vedtak av 06.02.2015 (ved en inkurie har Fylkesmannen i vårt vedtak av 24.06.2015 skrive feil dato for kommunen sitt vedtak).

Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/advokat Lars Selmar Alsaker har fremma krav om dekning av sakskostnadar på vegne av F.G. Eiendom AS, jfr. forvaltningslova § 36.

Vedtak

Lindås kommune blir med heimel i fvl § 36 pålagt å dekke klagar sine sakskostnadar med kr. 32.925,- inkl. mva.

Steenstrup Stordrange ber om at beløpet vert overført til klientkonto 8101.06.84366, med tilvising til deira saksnummer 131873.

Bakgrunn for saka

Fylkesmannen legg til grunn at bakgrunnen for saka er kjent for partane. Vi vil likevel kort nemne følgjande forhold frå den tidlegare saksgongen:

Lindås kommune gav i vedtak av 28.10.2014 rammeløyve til oppføring av bustadkompleks på gnr. 138 bnr. 21. Samstundes vart det i lagt gebyr på kr. 283.540,-.

Tiltakshavar, F.G. Eigedom AS, klaga på gebyret i brev av 10.12.2015. Lindås kommune avviste klagen i vedtak av 06.02.2015.

Vedtaket vart påklaga av advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/advokat Lars Selmar Alsaker, på vegne av tiltakshavar, ved brev av 24.02.2015.

Lindås kommune handsama klage 24.03.2015. Klagen vart ikkje teken til følge, og saka vart deretter sendt til Fylkesmannen i Hordaland for endeleg avgjerd.

Fylkesmannen oppheva i vedtak av 24.06.2015 Lindås kommune sitt vedtak av 06.02.2015.

Advokatfirma Steenstrup Stordrange v/advokat Lars Selmar Alsaker fremma krav om dekning av sakskostnadar, jfr. forvaltningslova (fvl) § 36, ved e-post av 24.06.2015. E-posten vart ved

en feil sendt til Lindås kommune, og ikkje til Fylkesmannen i Hordaland. Fylkesmannen fekk kravet 29.07.2015. Kravet er på kr. 48.750,- for 19,5 timar.

Fylkesmannen bad i brev av 30.07.2015 om kommunen sine merknadar til kravet. Lindås kommune har komme med merknadar i e-post av 19.08.2015. Advokat Lars Selmar Alsaker har kommentert kommunen sine merknadar i e-post av 19.08.2015.

Fylkesmannen si vurdering

Det følgjer av fvl § 36 tredje ledd første punktum at Fylkesmannen skal avgjere spørsmålet om dekning av sakskostnader.

Fristen

Det går fram av fvl § 36 tredje ledd tredje punktum at krav om sakskostnader «*må settes frem senest 3 uker etter at melding om det nye vedtak er kommet fram til vedkommende, dog gjelder § 29 fjerde ledd samt §§ 30-32 tilsvarende*».

Fylkesmannen sitt vedtak vart sendt advokat Lars Selmar Alsaker på e-post 24.06.2015. Fristen for å setje fram krav om sakskostnader var dermed 15.07.2015. Fylkesmannen fekk kravet 29.07.2015. Fristen for å setje fram krav om sakskostnader er dermed over sitta med to veker. Kravet er følgeleg ikkje rettidig, jfr. fvl § 36 tredje ledd tredje punktum.

Det følgjer av fvl § 31 første ledd bokstav b), jfr. § 36 tredje ledd tredje punktum at sjølv om kravet er fremja etter fristen, kan kravet tas til handsaming dersom det er rimeleg at kravet om sakskostnader blir handsama.

Kravet er sett fram av ein advokat. I tillegg gjekk fram av vårt vedtak at kravet skulle rettast til Fylkesmannen. Desse forholda taler mot å gi oppreisning for fristoverskridinga. Det må likevel kunne vektleggast at kravet vart sendt kommunen same dag som Fylkesmannen fatta sitt vedtak, slik at i alle fall kommunen som er ansvarleg for kostnaden var klar over kravet.

Det følgjer av fvl § 11 fjerde ledd at dersom «*noen henvender seg til urette myndighet, skal det forvaltningsorgan som mottar henvendelsen, om mulig vise vedkommende til rett organ.*»

Fylkesmannen finn såleis at kommunen skulle rettleia, eller sendt kravet vidare til Fylkesmannen i samsvar med plikta i fvl § 11. Vi finn det derfor rimeleg at kravet blir handsama.

Sakskostnader

Heimelen for krav om dekning av sakskostnader er fvl § 36 første ledd:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

Oppheving av kommunen sitt vedtak om å avvise klagen inneber at vedtaket er «endret til gunst» for F.G. Eiendom AS.

Hovudregelen er at ein part skal få dekkja vesentlege og naudsynte kostnader knytt til endringa av vedtaket, jfr. fvl § 36 og Justisdepartementet sitt rundskriv G-37/95.

Kravet om at kostnadane må vere «vesentlige» er meint å skulle ekskludere småutgifter og parten sitt eige arbeid med saka, mens for eksempel advokatutgifter og utgifter til anna juridisk bistand blir omfatta av «vesentlig»-kravet. Fylkesmannen er difor einig med Lindås kommune i at utgiftene i denne saka må reknast for å vere vesentlege.

Vurderinga av kva som er «nødvendig» er to-ledda. Det første kriteriet i vurderinga er at kostnaden må vere knytt til endring av vedtaket. Kostnadene må såleis vere pådradd i perioden mellom vedtaksdato for det vedtaket som vert påklaga og det vedtak som endrar det første vedtaket. Sivilombudsmannen fann i sak 2014/1963 ikkje grunn til å kritisere at kostnadar som vart påkomne før denne perioden ikkje blei tilkjent.

I denne saka er gebyrvedtaket datert 06.02.2015 og Fylkesmannen sitt opphevingsvedtak er datert 24.06.2015. Delar av kravet (0,75 timar) knyter seg til arbeid med å gjennomgå Fylkesmannen sitt vedtak av 24.06.2015. Fylkesmannen kan ikkje sjå at dette arbeidet er naudsynt for å få «endret vedtaket», jfr. fvl § 36. Det må soleis gjerast frådrag for utgifter knytt til dette arbeidet.

Det andre kravet som må være oppfylt er at kostnadane som er pådradd skal vere «nødvendig» etter ei nærare konkret vurdering.

Ved vurderinga av om bistand har vore naudsynt, skal det mellom anna leggjast vekt på om saka har eit komplisert faktum eller reiser kompliserte juridiske spørsmål. Spørsmålet om kva som er naudsynt må vurderast konkret frå sak til sak. Sivilombudsmannen har i ei rekke saker¹ lagt til grunn at spørsmålet om kva som er naudsynt ikkje kan oppfattast som ein reint objektiv norm, og det er ikkje utan vidare avgjerande om utfallet av klagesaka kunne blitt det same utan for eksempel advokathjelp.

Det følgjer vidare av Sivilombudsmannen si sak 2009/94 at:

«Spørsmålet om hvilke kostnader som har vært nødvendige, må avgjøres etter en konkret vurdering med utgangspunkt i hva parten og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak for å få endret vedtaket. Det er altså ikke avgjørende om utgiftene objektivt sett har vært nødvendige. Dette innebærer imidlertid ikke at det fullt ut er opp til parten eller dennes advokat å avgjøre hvilke utgifter som er nødvendige og dermed dekningsberettigede. I så fall ville begrensningen til "nødvendige" kostnader mistet mye av sin reelle betydning. Dekningsadgangen omfatter kun utgifter til tiltak som med rimelighet kan ha vært oppfattet som naturlige.»

Fylkesmannen understreker vidare at fvl. § 36 første ledd ikkje er meint som ein generell erstatningsregel, men gir moglegheit til å krevje dekning for sakskostnadar som ein part har pådradd seg i arbeidet med å få endra eit enkeltvedtak. Det er altså ikkje intensjonen med regelen at parten skal haldast økonomisk skadeslaus.

Fylkesmannen må etter dette vurdere kva parten sjølv og advokaten med rimelegheit kan ha oppfatta som naturlege tiltak i saka. Klagesaka gjeld eit avgrensa juridisk spørsmål, spørsmålet om nedsetting av gebyr etter SAK 10 § 7-4, jfr. pbl § 21-7 første ledd, jfr. § 21-8 tredje ledd. Det kan ikkje reknast for å vere spesielt komplisert, verken faktisk eller juridisk.

¹ Sjå mellom anna uttalene i Årsmeldinga 2004 s. 226, 2005 s. 261 og 2006 s. 249

Klage av 24.02.2015

Fylkesmannen ser av innsendte timeliste at arbeidet frå Steenstrup Stordrange fekk oppdraget til klagen blei sendt til kommunen har tatt 7,5 timar. Inkludert i desse timane er korrespondanse med klient og kommune, noko interne drøftingar, dokumentgjennomgang og kjeldesøk. I følgje innsendte timeliste er 3,5 timar knytt til dokumentgjennomgang, interne samtalar og korrespondanse med klient og kommunen. Fylkesmannen finn at dette arbeidet er nødvendig for å kunne setje seg inn i saka og få avklart om det er ei sak som er verdt å gå vidare med. Fylkesmannen tilkjenner følgjeleg sakskostnadar for desse 3,5 timane.

Klaga punkt 2

Klage av 24.02.2015 er delt i tre punkt. Punkt 1 er ei kort innleiing. Vidare er klaga delt i to hovudpunkt. I det første hovudpunktet, punkt 2 i klaga, er det gjort greie for vilkåra for å gi oppreisning frå klagefristen og korleis dei i denne saka er oppfylt.

Justisdepartementet sin lovavdeling har i uttale av 18.01.2006 uttalt at:

«I noen situasjoner vil det være klart at parten har argumentert langs en linje som ikke har hatt betydning for endringen av vedtaket. Etter en konkret vurdering vil det i slike tilfeller være adgang til å avslå dekning fordi utgiftene ikke har vært «nødvendige».»

Sivilombudsmannen har sagt seg einig i lovavdelinga si uttale i fleire saker, mellom anna 2007/1360.

I vårt vedtak av 24.06.2015 har vi funne grunn til å ta klagar sine merknadar knytt til oppreisning av fristoverskridinga til følgje. Det er følgjeleg klart at denne delen av klaga har hatt betydning for å få endra vedtaket. Fylkesmannen tilkjenner sakskostnadar for denne delen av klaga.

Klaga punkt 3

Andre hovudpunkt i klaga, punkt 3i klaga, handlar om spørsmålet om kommunen har materielt grunnlag for gebyrkravet. Det vert gjort gjeldande at tidsfristen for å handsame søknaden er overskride med meir enn 4 veker, og at kommunen difor må fråfalle gebyret i sin heilskap, jfr. SAK 10 § 7-2. Det vert og stilt spørsmål ved kommunen sin berekning av fristen, samt om den supplerande informasjonen kommunen bad om var naudsynt for handsaminga av saka. Det vert vist til at fristforlenging som følgje av manglande informasjon ikkje var meir enn 11 dagar.

Fylkesmannen viser til at vi har oppheva kommunen sitt vedtak om å avvise klage på bakgrunn av at vi har funnet at gebyrvedtaket er eit enkeltvedtak som kan påklagast, jfr. fvl § 28 første ledd. Vi har funnet at gebyrvedtaket i denne konkrete saka føreset ei nærare individuell og konkret vurdering av korleis fristberekninga skal utførast. Vi har difor sendt saka tilbake til kommunen for realitetshandsaming av klaga. Dei klagegrunnane som er gjort gjeldande under klaga sitt punkt 3 knyter seg slik vi ser det til realiteten i saka, altså om gebyret skal fråfallast eller ikkje, og ikkje til spørsmålet om klagen skal handsamast eller ikkje. Vi finn difor at klagar under denne delen av klagen har argumentert langs ei linje som ikkje har ført fram. Vi avslår følgjeleg dekning for denne delen av kravet.

Oppsummering

Fylkesmannen har etter dette funne å kunne tilkjenne sakskostnader for den delen av klaga som knytter seg til oppreising av klagefrist. Vi avgrensar kravet mot den delen av klaga som gjeld spørsmål om fråfall av gebyr. Fylkesmannen finn det vanskeleg å sei noko om kor lang tid Steenstrup Stordrange har brukt på dei ulike delane av klaga. Då klaga inneheld to hovudpunkt finn vi å kunne tilkjenne sakskostnader for 2 av 4 timar for arbeidet som gjeld punktet i timelista som er spesifisert som «dok.gj.gang + kildesøk + s». Bakgrunnen for dette er at berre éin av dei to hovuddelane i klaga har vore «*nødvendig*» for å få endra vedtaket.

Tilsvaret av 19.06.2015

Tilsvaret av 19.06.2015 inneheld kommentarar til Lindås kommune sitt brev av 15.06.2015. Brevet frå Lindås kommune av 15.06.2015 var etterspurt av Fylkesmannen. Bakgrunnen for dette er at kommunen i si oversending til oss ikkje hadde gjort greie for kvifor kommunen ikkje tar klaga til følgje. Klaga av 22.04.2015 inneheld fleire punkt som etter Fylkesmannen si vurdering burde kommenterast av kommunen.

Lindås kommune viser til at Fylkesmannen ikkje har etterspurt tilsvaret frå Steenstrup Stordrange av 19.06.2015. Fylkesmannen viser til at kontradiksjonsprinsippet også gjeld i forvaltninga², og at partane har rett til å få uttale seg. Spørsmålet om tilsvaret av 19.06.2015 var «*nødvendig*» knytter seg dermed ikkje til om Fylkesmannen har etterspurt tilsvaret eller ikkje. Avgjerande er om innhaldet i tilsvaret var «*nødvendig*» for å få endra vedtaket. Fylkesmannen vil likevel vise til at vi i e-post av 15.06.2015 har gitt Steenstrup Stordrange moglegheit til å kommentere kommunen sine merknadar.

Punkt 1 i tilsvaret

Tilsvaret av 19.06.2015 er delt i tre punkt. I punkt 1 er det gjort gjeldande at gebyrvedtaket er eit enkeltvedtak som kan klagast på. Det vert vist til m.a. at rettsverknadene av fristoversittinga går direkte fram av pbl § 21-7, og at også kommunen sitt gebyrregulativ opnar for at gebyrvedtak kan vere gjenstand for klage. Det vert vidare vist til dei ulike vurderingane som kommunen skal gjere i slike saker, og at desse føreset ei individuell og konkret vurdering. Det vert og vist til at kommunen ikkje har gjort greie for berekning av eiga tidsbruk i høve til fristane.

Fylkesmannen viser til vårt vedtak av 24.06.2015, under punktet om *klagerett*, der vi byggjar på denne delen av Steenstrup Stordrange si klage, og følgjer deira argumentasjonsline. Vi finn det klart at denne delen av klaga har hatt betydning for å få endra vedtaket. Vi tilkjenner følgjeleg sakskostnader for denne delen av tilsvaret.

Punkt 2 i tilsvaret

Punkt 2 i tilsvaret gjeld spørsmålet om oppreising for fristoversitting. Dette spørsmålet er også handsama i klaga av 24.02.2015, under punkt 2, sjå ovanfor. I utgangspunktet er det ikkje naudsynt å gjenta merknadar som har vore sett fram tidlegare. Tilsvaret av 19.06.2015 inneheld likevel utdjupande merknadar knytt til dette spørsmålet som ikkje har vore sett fram tidlegare, og som er med på å danna grunnlaget for Fylkesmannen si vurdering i vedtaket av 24.06.2015.

² Sjå mellom anna Sivilombudsmannen si sak 2011/564 kor det går fram at «*Kontradiksjon er en sentral rettssikkerhetsgaranti og en bærebjelke i prosessen for både domstolene og forvaltningen.*»

Fylkesmannen finn etter dette at Steenstrup Stordrange her har argumentert langs ei line som har ført fram, og dermed har vore «*nødvendig*» for å få endra vedtaket. Vi tilkjenner følgeleg sakskostnadar for denne delen av tilsvaret.

Punkt 3 i tilsvaret

Punkt 3 i tilsvaret gjeld argumentasjon knytt til realiteten i saka, altså om kommunen må fråfalle gebyret eller ikkje. Fylkesmannen viser til at vi ikkje har tatt stilling til realiteten, og at denne delen av tilsvaret dermed berre får betydning for den vurderinga kommunen skal gjera når dei realitetshandsamer klaga. Vi kan såleis ikkje sjå at denne delen av tilsvaret er nødvendig for å få endra vedtaket.

Oppsummering

Fylkesmannen ser av innsendt timeliste at det i samband med tilsvaret av 19.06.2015 er brukt 10 timar. I tillegg er det brukt 0,75 timar på e-postkorrespondanse med Fylkesmannen og Lindås kommune 11.06.2015 og 15.06.2015. E-postkorrespondansen med Fylkesmannen 11.06.2015 knyter seg til etterlysning av brev frå Lindås kommune. Korrespondansen 15.06.2015 knyter seg til mottak av e-post frå Fylkesmannen med vedlagt brev frå Lindås kommune, samt e-post til Fylkesmannen og Lindås kommune. I sistnemnde e-post ber advokat Lars Selmar Alsaker kommunen om å erkjenne at kommunen har tolka rettsreglane feil. Kommunen blir vidare bedt om å raskt kommentere rettsbruk knytt til berekninga av sakshandsamingsfristen for den aktuelle byggesaka.

Fylkesmannen finn at det må vere rom for noko korrespondanse med Fylkesmannen og kommunen ved arbeid med ei slik klagesak. Vi finn ikkje grunn til å avgrense mot dette arbeidet, og finn difor å kunne tilkjenne sakskostnadar for dette arbeidet på 0,75 timar.

Når det gjeld tilsvaret, finn Fylkesmannen det vanskeleg å sei noko konkret om kor mykje tid som har gått til dei ulike delane av klaga. Då tilsvaret er delt i tre delar, og berre to av dei har ført fram, finn vi å kunne tilkjenne sakskostnadar for 6,67 timar av dei 10 timane som knyter seg til tilsvaret av 19.06.2015.

Avslutningsvis vil Fylkesmannen vise til at sjølv om Fylkesmannen som klageinstans er kjent med regelverk og praksis på området, må det vere rom for å leggje ved kjelder som vedlegg ved innsending av klage for Fylkesmannen. Som advokat må ein ved arbeid med slike klagesakar bruke noko tid på å søke i kjelder for eige arbeid med klaga. Fylkesmannen finn det tvilsamt at Steenstrup Stordrange har brukt mykje unødig tid på å samle dette for å leggje kjeldane ved klaga til Fylkesmannen.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer etter dette med at ikkje alle kostnadane i saka, kan krevjast dekkja etter fvl § 36 første ledd, då ikkje alle kostnadene har vore «*nødvendig*» for å få endra vedtaket.

Det arbeidet Fylkesmannen finn «*nødvendig*» for å få endra vedtaket utgjør totalt 13,17 timar. Steenstrup Stordrange har fakturert med ein timepris på kr. 2500,- inkl. mva. Beløpet som kan krevjast dekkja utgjør dermed kr. 32.925,- inkl. mva.

Grunnlaget for Fylkesmannen si oppheving skuldast feil i kommunen si handsaming av saka. Fylkesmannen pålegg difor Lindås kommune å dekke sakskostnadane, jfr. fvl § 36 tredje ledd tredje punktum.

Fylkesmannen sitt vedtak kan klagast på innan 3 veker til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, jfr. fvl kapittel VI. Ei eventuell klage skal sendast til Fylkesmannen i Hordaland.

Med helsing

Laila Pedersen Kaland e.f.
seniorrådgjevar

Cathrine Tvedt Lorentzen
rådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange v/adv. Postboks 1150 Sentrum 5811 BERGEN
Lars Selmar Alsaker